

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 5 maja 2023 r.

ZP-KNPS.431.6.8.2023.AK

Pani
Sabina Baryluk
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Wińsku

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 1, 2 i 6 lutego 2023 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285) zespół kontrolerów: Agnieszka Kukuryka-Szymuś – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Urszula Szczeblowska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wińsku, Plac Wolności 13, 56-160 Wińsko z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do 1 lutego 2023 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 grudnia 2022 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na I półrocze 2023 r.

Jednostką kieruje Pani Sabina Baryluk, która z dniem 13 stycznia 2015 r. została zatrudniona na stanowisku Kierownika GOPS w Wińsku.

Pani Sabina Baryluk ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany przez Panią w dniu 31 marca 2023 r. protokół kontroli, do którego nie

wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19, 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),

- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Ustalono, że Kierownik Ośrodka, na podstawie upoważnienia Wójta Gminy Wińsko, wydaje decyzje administracyjne w indywidualnych sprawach potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, o którym mowa w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2561 ze zm.).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9 ustawy nie były realizowane, z uwagi na brak wniosków/zgłoszeń w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9).

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 4, 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Nie realizuje natomiast zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 dotyczącego przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz

pomocy w naturze, z uwagi na brak wniosków w tym zakresie. Gmina nie realizuje również zadania z art. 17 ust. 2 pkt 3a dotyczącego realizacji projektów socjalnych, jak wskazał Kierownik Ośrodka, z uwagi na stan epidemii Covid 19, zwiększony nakład pracy w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie i przyjmowaniem uchodźców z Ukrainy, zwiększony nakład pracy na realizację innych zadań zleconych administracji samorządowej (obsługa wniosków węglowych, energetycznych, elektrycznych).

Gmina Wińsko na swoim terenie prowadzi Rodzinny Dom Pomocy „Pod Kasztanami” mieszczący się w Wińsku przy ul. Piłsudskiego 23. Dom przeznaczony jest dla osób w podeszłym wieku. Placówka utworzona została w dniu 14.09.2022 r. i dysponuje 5 miejscami. Prowadzona jest na podstawie Umowy Nr 7/Z/2022 z dnia 15.09.2022 r., obowiązującej w okresie od 15.09.2022 r. do 31.12.2022 r. oraz Umowy Nr 10/Z-2022 z dnia 30.12.2022 r. zawartej na okres od 1.01.2023 r. do dnia 31.05.2023 r. przez osobę fizyczną – wyłonioną w ramach przeprowadzonego zapytania ofertowego (art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy).

Gmina Wińsko na swoim terenie prowadzi również dwa Dzielne Domy „Senior+”. Pierwszy z ośrodków wsparcia mieści się w Wińsku, przy ul. Piłsudskiego 34 i przeznaczony jest dla 15 osób. Drugi z domów usytuowany jest pod adresem Wińsko, ul. Piłsudskiego 34A. Przeznaczony jest dla 10 osób. Wg informacji Kierownika Ośrodka, Domy te utworzone zostały w ramach programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025 (DDS+ I) oraz w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego (DDS+ II). Ponadto, jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka Dzielne Domy „Senior+” działają w strukturze organizacyjnej GOPS w Wińsku. Brak jest osoby zatrudnionej na stanowisku Kierownika Dzielnego Domu.

W związku z powyższym nie zostały spełnione w tym zakresie standardy określone w Rozdziale IV.2. pkt 8 „Przewidywanych minimalnych standardów lokalowych i kadrowych ośrodków wsparcia SENIOR+” wprowadzonych Uchwałą Nr 191 Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021 – 2025.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 6 i 9 ustawy, które dotyczą:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 4, 7 i 8 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie było potrzeby udzielenia pomocy w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8).

Gmina nie prowadzi i nie rozwija infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy), ale mieszkańcy Gminy uczestniczą w zajęciach oferowanych przez „Nasz Dom” w Wołowie oraz Powiatowy Ośrodek Wsparcia - ŚDS w Wołowie. Zarówno w 2022 r. jak i w roku bieżącym do ww. Ośrodków wsparcia uczęszczało 9 mieszkańców Gminy. Ośrodek nie wydaje decyzji w przedmiocie skierowania do udziału w zajęciach organizowanych w tych placówkach. Pracownicy socjalni przeprowadzają tylko wywiady środowiskowe w powyższym zakresie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku koordynował realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

W Gminie Wińsko zadanie wskazane w art. 110 ust. 5 ustawy, dotyczące wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy, nie było realizowane, ale osobom zgłaszającym się do Ośrodka udzielano informacji w tym zakresie. Mogą one korzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej w GOPS w Wińsku. Ponadto, z informacji Kierownika wynika, że *„osoby będące klientami tut. OPS, a w przypadku, których istnieje konieczność wniesienia powództwa alimentacyjnego we współpracy z pracownikiem socjalnym oraz adwokatem przygotowują pismo procesowe w Ośrodku Pomocy Społecznej, a następnie przekazują je do Sądu”*.

GOPS kierował wnioski o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami. W okresie objętym kontrolą skierował 7 osobom (6 w 2022 r. i 1 w roku bieżącym) wnioski do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wołowie. Ośrodek udostępniał druki i udzielał informacji w powyższym zakresie.

Kierownik GOPS w Wińsku składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Gmina realizowała również zadania wynikające z art. 29 i 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 583 ze zm.), zwanej dalej „specustawą”.

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek realizował:

1) jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł w oparciu o art. 31 specustawy.

Ustalono, że Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku posiadał upoważnienie wydane przez Wójta Gminy Wińsko do prowadzenia postępowań, w tym wydawania decyzji administracyjnych w sprawach jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, o których mowa w art. 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe – Zarządzenie Nr 581/2022 Wójta Gminy Wińsko z dnia 16 marca 2022 r.

Pani Sabina Baryluk – Kierownik GOPS w Wińsku spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy. Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400 zł otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku świadczący pracę socjalną w środowisku i przeprowadzający rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą jednostki (5 osób/5 etatów). Dodatek, o którym wyżej mowa nie jest wliczany do minimalnego wynagrodzenia pracowników socjalnych.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Wińsko zamieszkałą przez 7 938 mieszkańców, w tym 260 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (wg stanu na dzień 31.12.2022 r.) oraz 7 927 mieszkańców, w tym 99 osób i rodzin objętych pracą socjalną (wg stanu na dzień 1.02.2023 r.). W Gminnym Ośrodku Pomocy

Społecznej w Wińsku na dzień kontroli zatrudnionych było 5 pracowników socjalnych świadczących pracę w środowisku (5 etatów).

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy ośrodek pomocy społecznej (...) powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku, na dzień kontroli spełnia wskaźnik, o którym mowa w art. 110 ust. 11 ustawy zarówno w stosunku do liczby mieszkańców Gminy jak i liczby osób i rodzin objętych pracą socjalną.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania pomocy w formie schronienia stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (J.K.) przed wydaniem decyzji przyznających pomoc w formie tymczasowego schronienia nie były zawierane ze Stroną kontrakty socjalne.

Zgodnie z art. 48a ust. 2 ustawy, schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej.

W sytuacji nie wymagającej szczególnego trybu, udzielając schronienia osobie bezdomnej poza gminą ostatniego zameldowania na pobyt stały, konieczne jest zawarcie kontraktu socjalnego, przy czym ustawodawca nie narzuca procedury przeprowadzenia przedmiotowej czynności. W zależności od okoliczności, gmina ostatniego miejsca zameldowania może:

- wezwać osobę do osobistego stawienia się w Ośrodku celem zawarcia kontraktu socjalnego;
- zawrzeć w kontrakcie kluczowe zobowiązania (na podstawie informacji przekazanych w rodzinnym wywiadzie środowiskowym, sporządzonym przez ośrodek w miejscu pobytu), a następnie przesłać dokument do ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce pobytu osoby bezdomnej, wówczas, za pośrednictwem i we współpracy z tamtejszą jednostką, osoba bezdomna może podpisać kontrakt socjalny w miejscu jej pobytu.

Należy jednak pamiętać, że współpraca pomiędzy jednostką ostatniego miejsca zameldowania, a jednostką miejsca pobytu osoby bezdomnej winna znaleźć potwierdzenie w zawartym kontrakcie, ponieważ dokument ten wskazuje, kto będzie realizatorem kontraktu oraz w jakim zakresie będzie przebiegała współpraca z osobą bezdomną.

Ponadto należy podkreślić, że to pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej gminy ostatniego miejsca zameldowania na pobyt stały powinien formalnie zawrzeć z osobą bezdomną kontrakt socjalny, bowiem to właśnie ta gmina jest właściwa do przyznania schronienia osobie bezdomnej i skierowania jej do schroniska.

2. W podstawie prawnej wydanych decyzji administracyjnych dot. przyznania pomocy w formie schronienia przywołano art. 48 ustawy odnoszący się do prawa osoby do schronienia, a nie wskazano art. 48a, który stanowi o udzieleniu pomocy w formie tymczasowego schronienia.
3. W podstawie prawnej decyzji przyznających pomoc w formie schronienia i ustalających odpłatność za pobyt nie przywołano Uchwały Rady Gminy w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Schronisku.

W odniesieniu do obydwu przywołanych wyżej nieprawidłowości, opisanych w pkt 2 i 3 stwierdzić należy, że art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 775), zwanej dalej „k.p.a.” wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. podstawa prawna, która winna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw wydania decyzji administracyjnej, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego, prawa procesowego oraz wydanych w tym zakresie przepisów prawa miejscowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji.

4. W decyzji z dnia 30.03.2022 r. Nr 400.47 (sprawa nr 1 J.K.) wskazano, że pomoc w formie schronienia przyznaje się po rozpatrzeniu wniosku Nr 847 złożonego w dniu 22.03.2022 r., jednakże w dokumentacji sprawy nie było takiego wniosku. Pomoc w tej formie przyznana została Stronie od 1.02.2022 r. pomimo braku dokumentu uzasadniającego wszczęcie postępowania. Pierwszym dokumentem w sprawie była nota księgową za pobyt Ww. wystawiona przez Schronisko, która wpłynęła do GOPS w Wińsku w dniu 14.03.2022 r., kolejnym - wywiad środowiskowy sporządzony ze Stroną w dniu 22.03.2022 r.

Zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy, świadczenia z pomocy społecznej udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Pomoc

społeczna może być również udzielana z urzędu (art. 102 ust. 2 ustawy), przy czym fakt ten winien być odnotowany. Wywiad środowiskowy i wydana na jego podstawie decyzja administracyjna winien być przeprowadzony po powzięciu informacji o potrzebie udzielenia świadczeń z pomocy społecznej.

5. W tej samej sprawie (nr 1 J.K.) we wszystkich sprawdzonych decyzjach, tj. z dnia 30.03.2022 r. - Nr GOPS 400.47, 8.09.2022 r. - Nr GOPS 400.103 i 30.01.2023 r. - Nr GOPS 400.1 w rozstrzygnięciu wskazano, że odpłatność za pobyt w Schronisku wynosić będzie 30% posiadanego dochodu Strony bez wskazania tej kwoty. Ww. otrzymuje zasiłek stały od dnia 1.01.2022 r. w wys. 719,00 zł m-nie. Z dokumentacji księgowej, tj. list wypłat zasiłków stałych wynika, że od lutego 2022 r. na konto Schroniska tytułem opłaty za pobyt z zasiłku stałego Strony przekazywana była kwota 193,00 zł m-nie, zamiast 215,70 zł, co stanowi 30% od kwoty 719,00 zł pobieranego przez Stronę zasiłku stałego.

Artykuł 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. rozstrzygnięcie, które jest jednym z najważniejszych składników decyzji administracyjnej. Wynika to z władczego charakteru aktu administracyjnego, który kształtuje prawa i obowiązki strony i musi w związku z tym być jednoznaczny i precyzyjny. Obowiązek taki wynika z podstawowych zasad postępowania administracyjnego, w tym z zasady praworządności (art. 6 k.p.a.), jak i zasady pogłębiania zaufania do organów państwa (art. 8 k.p.a.). Rozstrzygnięcie będące treścią decyzji winno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na stronę nałożone. Tylko, bowiem spełnienie powyższej przesłanki może zostać potraktowane, jako należyte zrealizowanie przez organ (podmiot wydający decyzję) normy art. 8 k.p.a.

Rozstrzygnięcie w sprawach pomocy społecznej winno być sformułowane ze szczególną dbałością o jasność i precyzję wypowiedzi, bowiem kierowane jest do osób, które mogą mieć problemy z prawidłowym zrozumieniem jego treści. W rozstrzygnięciu decyzji ustalającej odpłatność osoby skierowanej do schroniska należy wskazać rzeczywistą kwotę odpłatności dzienną/miesięczną, jaką będzie strona zobowiązana ponosić z tytułu pobytu w schronisku.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (J.G.) w podstawie prawnej decyzji Nr GOPS.402.113.2022 z dnia 21.03.2022 r. powołano wniosek z dnia 15.03.2022 r., którego nie było w aktach niniejszej sprawy.

Analogicznie jak w sprawach dotyczących udzielenia pomocy w formie przyznania tymczasowego schronienia art. 102 ust. 1 ustawy stanowi, że świadczenia z pomocy społecznej są udzielane na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Pomoc społeczna może być również udzielana z urzędu (art. 102 ust. 2 ustawy), przy czym fakt ten winien być odnotowany. Wywiad środowiskowy i wydana na jego podstawie decyzja administracyjna winien być przeprowadzony po powzięciu informacji o potrzebie udzielenia świadczeń z pomocy społecznej.

2. W sprawie nr 3 (R.B.) wydano decyzję administracyjną Nr GOPS.402.100.2022 z dnia 21.02.2022 r. przyznającą pomoc w formie zasiłku okresowego po uprzednim przeprowadzeniu w dniu 21.02.2022 r. rodzinnego wywiadu środowiskowego cz. I przez pracownika socjalnego, wymienionego jako trzeci w protokole, oraz decyzję administracyjną Nr GOPS.402.130.2022 z dnia 19.04.2022 r. po uprzednim przeprowadzeniu w dniu 13.04.2022 r. rodzinnego wywiadu środowiskowego cz. IV przez pracownika socjalnego, wymienionego jako piąty z w protokole. Po analizie wpisów zawartych w książce wyjść w teren stwierdzono, że pracownice nie odnotowały żadnego wyjścia we wskazanych dniach poza siedzibę jednostki. Powyższe budzi wątpliwość i nasuwa przypuszczenie, że wywiady środowiskowe nie były przeprowadzane w miejscu zamieszkania osoby, ale w siedzibie Ośrodka, co pozostaje sprzeczne z treścią § 3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r., poz. 893). Przywołany przepis prawa stanowi, że wywiad przeprowadza się z osobą lub rodziną w miejscu zamieszkania lub pobytu (...).
3. W sprawie nr 4 (Z.G.) wniosek o udzielenie pomocy wypełniony z datą 12.01.2022 r. oraz wniosek wypełniony z datą 7.02.2022 r. nie zostały opieczątowane stemplem z datą wpływu do Ośrodka.

Zgodnie z art. 61 § 3 k.p.a., datą wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania organowi administracji publicznej. Wobec powyższego składane wnioski o przyznanie pomocy należy oznaczać datą wpływu w celu stwierdzenia faktycznej daty wszczęcia postępowania, a tym samym ustalenia, od kiedy przysługuje pomoc.

4. W sprawie nr 5 (J.F.) decyzją administracyjną Nr GOPS.402.39.2022 z dnia 18.01.2022 r. przyznano Stronie pomoc w formie zasiłku okresowego z powodu długotrwałej choroby. W aktach niniejszej sprawy brak było dokumentów potwierdzających pozostawanie Strony pod stałą opieką lekarską w czasie ubiegania się o pomoc.

Artykuł 7 ustawy wskazuje zamknięty katalog podstaw/powodów do udzielenia świadczeń pomocy społecznej. Jednym z nich – wymienionym w pkt 6 jest długotrwała choroba. Nie mniej jednak okoliczności, na podstawie których udziela się pomocy winny być potwierdzone dokumentami, o których mowa w art. 107 ust. 5b ustawy lub też innymi oświadczeniami lub dokumentami niż wymienione w wyżej przywołanym ust. 5 b, jeśli okoliczności sprawy, mające wpływ na prawo do świadczeń wymagają potwierdzenia. Ustawodawca w art. 107 ust 5d ustawy wskazał, że organ może domagać się takiego oświadczenia lub dokumentu.

5. W sprawie nr 6 (B.S.) wniosek o pomoc wypełniony z datą 14.01.2022 r. nie został opieczętowany datą wpływu do Ośrodka.
6. W sprawie nr 7 (A.G.) wniosek o pomoc wypełniony z datą 11.01.2022 r. nie został opieczętowany datą wpływu do Ośrodka.

W odniesieniu do obydwu wyżej wymienionych nieprawidłowości, opisanych w pkt 5 i pkt 6, analogicznie jak w wyżej opisanej, w pkt 3 sprawie nr 4 (Z.G.) stwierdzić należy, że zgodnie z art. 61 § 3 k.p.a., datą wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania organowi administracji publicznej. Wobec powyższego składane wnioski o przyznanie pomocy należy oznaczać datą wpływu w celu stwierdzenia faktycznej daty wszczęcia postępowania, a tym samym ustalenia, od kiedy przysługuje pomoc.

7. W sprawie nr 7 (A.G.) wydano decyzję administracyjną Nr GOPS.402.212.2022 z dnia 28.07.2022 r. po uprzednim przeprowadzeniu w dniu 28.07.2022 r. rodzinnego wywiadu środowiskowego cz. IV przez pracownika socjalnego, wymienionego jako pierwszy w protokole. Po analizie wpisów zawartych w książce wyjść w teren stwierdzono, że pracownik nie odnotował żadnego wyjścia w tym dniu poza siedzibę jednostki.

Analogicznie jak w wyżej opisanej w pkt 2 sprawie nr 3 (R.B.), powyższe budzi wątpliwość i nasuwa przypuszczenie, że wywiad środowiskowy nie były przeprowadzony w miejscu zamieszkania osoby, ale w siedzibie Ośrodka. Zgodnie z treścią § 3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r., poz. 893 wywiad przeprowadza się z osobą lub rodziną w miejscu zamieszkania lub pobytu (...).

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków celowych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (J.F.) w podstawie prawnej decyzji Nr GOPS.400.70.2022 z dnia 18.02.2022 r. powołano wniosek z dnia 1.02.2022 r., którego nie było w aktach niniejszej sprawy.

Analogicznie jak w sprawach dotyczących udzielenia pomocy w formie schronienia i zasiłków okresowych art. 102 ust. 1 ustawy wskazuje, że świadczenia z pomocy społecznej udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Pomoc społeczna może być również udzielana z urzędu (art. 102 ust. 2 ustawy), przy czym fakt ten winien być odnotowany. Wywiad środowiskowy i wydana na jego podstawie decyzja administracyjna winien być przeprowadzony po powzięciu informacji o potrzebie udzielenia świadczeń z pomocy społecznej.

2. W sprawie nr 1 (J.F.) udzielano Stronie pomocy w formie zasiłku celowego na pokrycie części lub całości kosztów leków i leczenia oraz opłaty mieszkaniowe (decyzja Nr GOPS.400.28.2022 z dnia 18.01.2022 r.), na leczenie i opłaty mieszkaniowe (decyzja Nr GOPS.400.70.2022 z dnia 18.02.2022 r.) oraz na pokrycie części lub całości kosztów leków i leczenia (decyzja Nr GOPS.400.92.2022 z dnia 22.03.2022 r.) bez udokumentowania przesłanki udzielenia pomocy, tj. długotrwałej choroby. W aktach niniejszej sprawy brak było dokumentów potwierdzających sytuację zdrowotną Wnioskodawcy w okresie ubiegania się o pomoc.

Analogicznie jak w sprawie dotyczącej udzielenia pomocy w formie zasiłku okresowego, art. 7 ustawy wskazuje zamknięty katalog podstaw/powodów do udzielenia świadczeń pomocy społecznej. Jednym z nich – wymienionym w pkt 6 jest długotrwała choroba. Nie mniej jednak okoliczności, o których mowa winny być potwierdzone na podstawie dokumentów, o których mowa w art. 107 ust. 5b ustawy lub też innych oświadczeń lub dokumentów niż wymienione w wyżej przywołanym ust. 5 b, jeśli okoliczności sprawy, mające wpływ na prawo do świadczeń wymagają potwierdzenia. Ustawodawca w art. 107 ust 5d ustawy wskazał, że organ może domagać się takiego oświadczenia lub dokumentu.

3. W sprawie nr 1 (J.F.) w podstawie prawnej decyzji Nr GOPS.400.92.2022 z dnia 22.03.2022 r. powołano wniosek z dnia 17.03.2022 r., którego nie było w aktach niniejszej sprawy.

Zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy, analogicznie jak w sprawach dotyczących pomocy w formie udzielenia schronienia, zasiłków okresowych i w wyżej opisanej, w pkt 1 sprawie nr 1 (J.F.), świadczenia z pomocy społecznej udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Pomoc społeczna może być również udzielana z urzędu (art. 102 ust. 2 ustawy), przy czym fakt ten winien być odnotowany. Decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego (art. 106 ust. 4 ustawy).

W związku z powyższym wywiad środowiskowy winien być przeprowadzony po powzięciu informacji o potrzebie udzielenia świadczeń z pomocy społecznej.

4. W sprawie nr 2 (B.S.) w wywiadzie środowiskowym cz. IV z dnia 11.02.2022 r. w źródłach finansowania wpisano „zadanie zlecone” w sytuacji, gdy zgodnie z podstawą prawną decyzji pomoc przyznano na podstawie art. 39 ustawy, czyli w ramach zadań własnych Gminy.

Wywiad środowiskowy jest podstawowym instrumentem pracy pracownika socjalnego, który umożliwi mu zapoznanie się z sytuacją prawną i faktyczną osoby czy rodziny ubiegającej się o przyznanie świadczeń, a następnie podjęcie właściwych działań zmierzających do udzielenia właściwej pomocy. Powinien być sporządzony w sposób staranny i rzetelny, a poszczególne części kwestionariusza wywiadu wypełnione i potwierdzone podpisem ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu. Jest bowiem protokołem z przesłuchania danej osoby, sporządzonym pod rygorem odpowiedzialności karnej za udzielanie nieprawdziwych informacji. Z prawnego punktu widzenia wywiad środowiskowy jest środkiem dowodowym za pomocą którego organ administracji ustala sytuację faktyczną. Wypełniony druk wywiadu jest dokumentem urzędowym sporządzonym przez uprawnionego pracownika w prawem przewidzianej formie.

5. W sprawie nr 2 (B.S.) Ośrodek wydał decyzje administracyjne Nr: GOPS.400.98.2022 z dnia 29.03.2022 r., GOPS.400.114.2022 z dnia 21.04.2022 r., GOPS.400.160.2022 z dnia 20.07.2022 r., GOPS.400.217.2022 z dnia 28.11.2022 r., GOPS.400.10.2023 z dnia 12.01.2023 r. przyznające pomoc w formie zasiłku celowego po uprzednim przeprowadzeniu odpowiednio w dniu: 28.03.2022 r., 15.04.2022 r., 19.07.2022 r., 28.11.2022 r. i 3.01.2023 r. rodzinnego wywiadu środowiskowego cz. IV przez pracownika socjalnego, pierwszego z wymienionych w protokole. Po analizie wpisów zawartych w książce wyjść w teren stwierdzono, że pracownik w żadnym przypadku nie odnotował wyjścia we wskazanych datach poza siedzibę jednostki.

Analogicznie, jak w sprawach dotyczących udzielenia pomocy w formie zasiłku okresowego, powyższe budzi wątpliwość i nasuwa przypuszczenie, że wywiady środowiskowe nie były przeprowadzane w miejscu zamieszkania osoby, ale w siedzibie Ośrodka, co pozostaje sprzeczne z treścią § 3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r., poz. 893). Przywołany przepis prawa stanowi, że wywiad przeprowadza się z osobą lub rodziną w miejscu zamieszkania lub pobytu (...).

6. W sprawie nr 2 (B.S.) dotyczącej przyznania pomocy w formie zasiłku celowego na zakup odzieży, obuwia (decyzje z dnia 21.04.2022 r., 20.07.2022 r., 28.11.2022 r. i 12.01.2023 r.) nigdy nie rozliczono przyznanej pomocy. W aktach brak było dokumentu, z którego wynikałoby, że Strona przeznaczyła pomoc zgodnie z celem, na który została udzielona.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zaś zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, o czym stanowi art. 3 ust. 2 ustawy. Przyznanie i wypłata zasiłku celowego na zakup odzieży i obuwia ma na celu umożliwienie osobie przezwycięzenie trudnej sytuacji życiowej, której nie jest w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Ingerencja organu ma docelowo doprowadzić do wyjścia z systemu pomocy społecznej, zatem przyznana w tej formie pomoc winna być udzielana doraźnie i możliwie na różne cele oraz potrzeby. Udzielanie pomocy stale w tej samej formie, na ten sam cel, bez zobowiązania Strony do jej rozliczenia budzi wątpliwości, w kontekście zachowania celowości ich wykorzystania oraz rodzi pytanie, czy nie dochodzi do ich marnotrawienia.

W sprawdzonej sprawie dotyczącej przyznania i wypłacenia zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W podstawie prawnej i uzasadnieniu decyzji administracyjnej wydanej w sprawie nr 1 (J.K.) powołano art. 39 ust. 1 i 2 ustawy przypisany zasiłkowi celowemu. W niniejszej decyzji nie powołano art. 40 ust. 1 i 3 stanowiącego o zasiłku celowym przyznawanym osobom/rodzinom, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego.

Analogicznie, jak w sprawach dotyczących udzielenia pomocy w formie przyznania tymczasowego schronienia art. 107 k.p.a. wskazuje, że prawidłowa podstawa prawna decyzji powinna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw jej wydania, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego oraz z powołaniem jego źródła publikacji. Uzasadnienie decyzji powinno być sformułowane ze szczególną dbałością o rzetelne i prawidłowe przywoływanie w nim danych, tak aby były one zgodne z załączoną do akt sprawy

dokumentacją. Powinno wyjaśniać podstawę prawną decyzji i wskazywać fakty, które organ uznał za udowodnione, dowody na których się oparł oraz przyczyny z powodu, których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej (...).

W sprawdzonych sprawach dotyczących potwierdzania prawa do ubezpieczenia zdrowotnego stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Decyzja Nr GOPS.404/ŚZ/1/2022 z dnia 11.08.2022 r. wydana w sprawie nr 2 (N.M.) została odebrana przez Stronę bez wskazania daty doręczenia. Na niniejszej decyzji widnieje tylko podpis Pani N.M.

Właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron. Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

W zakresie organizacji udzielania pomocy w formie pracy socjalnej stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Ewidencja wyjazdów (wyjazdów) służbowych pracowników socjalnych w teren, w godzinach pracy w Ośrodku jest prowadzona w formie książki wspólnej dla 3 pracowników socjalnych (do 28.02.2022 r. prowadzona była przez 4 pracowników socjalnych) oraz książki indywidualnej dla 1 pracownika socjalnego prowadzonej od 1.03.2022 r. Na dzień kontroli, tj. na 1.02.2023 r. ostatni wpis w pierwszej z wymienionych książek odnotowano w dniu 24.01.2023 r., a w drugiej w dniu 13.01.2023 r. W związku z powyższym należy stwierdzić, że pracownicy socjalni prowadzący wspólną książkę wyjazdów w teren nie dokonują w niej wpisów na bieżąco. Pracownik socjalny, wymieniony w protokole jako trzeci, prowadzący książkę indywidualnie, ostatni raz w terenie był zgodnie z dokonany wpisem w dniu 13.01.2023 r. później nie był obecny w pracy.

2. Ponadto stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą pracownik socjalny, wymieniony w protokole jako pierwszy, nie dokonywał wpisów w książce, o której wyżej mowa.

W odniesieniu do obydwu wyżej przywołanych nieprawidłowości stwierdzić należy, że z uwagi na charakter pracy świadczonej przez pracownika socjalnego – pracy w terenie, w różnych środowiskach, które nierzadko rodzą sytuacje niebezpieczne, w Ośrodku powinna być prowadzona ewidencja wyjść w teren. Dobrą praktyką, w uznaniu organu nadzoru byłoby prowadzenie jednej wspólnej książki dla wszystkich pracowników i dokonywanie w nich wpisów na bieżąco. Nie mniej jednak decyzja w tej sprawie należy do Kierownika Ośrodka, który nadzoruje pracę pracowników socjalnych, ustala zakresy ich uprawnień i obowiązków oraz w porozumieniu ze specjalistą ds. bezpieczeństwa i higieny pracy określa ryzyko zawodowe na stanowisku pracy.

W sprawdzonych sprawach dotyczących organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (M.B.) pracownik socjalny, wymieniony w protokole jako drugi, przeprowadził wywiad środowiskowy w dniu 21.04.2022 r., poprzedzający wydanie decyzji z dnia 4.05.2022 r. w sprawie przyznania pomocy w formie usług opiekuńczych. W wyniku analizy wpisów zawartych w książce wyjść pracowników w teren stwierdzono, że pracownik nie odnotował w tym dniu faktu wyjścia poza siedzibę Ośrodka.

Powyższe, analogicznie jak w sprawach dotyczących zasiłków okresowych i zasiłków celowych budzi wątpliwość i nasuwa przypuszczenie, że wywiady środowiskowe nie były przeprowadzane w miejscu zamieszkania osoby, ale w siedzibie Ośrodka, co pozostaje sprzeczne z treścią § 3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r., poz. 893). Przywołany przepis prawa stanowi, że wywiad przeprowadza się z osobą lub rodziną w miejscu zamieszkania lub pobytu (...).

2. Wydane decyzje administracyjne w sprawie przyznania pomocy w formie usług opiekuńczych:

- Nr GOPS.441.31.2022 z dnia 17.01.2022 r. i Nr GOPS 441.56.2022 z dnia 4.05.2022 r. w sprawie nr 1 (M.B.),
- Nr GOPS.441.29.2022 z dnia 3.01.2022 r. . w sprawie nr 2 (K.D.),
- Nr GOPS.441.30.2022 z dnia 3.01.2022 r. w sprawie nr 3 (H.A.)

odebrane zostały przez opiekunki realizujące usługi opiekuńcze, które nie posiadały upoważnienia Ww. osób do odbioru jakiegokolwiek kierowanej do nich korespondencji.

Analogicznie, jak w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Zgodnie z treścią art. 40 § 1 k.p.a. pisma doręcza się stronie, a gdy strona działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi. Jeżeli strona ustanowiła pełnomocnika, pisma doręcza się pełnomocnikowi (§ 2). Z uwagi na fakt, że jedną z głównych zasad ogólnych postępowania administracyjnego jest zasada pisemności niniejszy fakt winien być odnotowany w formie pisemnej, np. w postaci protokołu, o czym stanowi art. 14 § 1a k.p.a.

Ponadto przepis art. 42 k.p.a. stanowi, że pisma doręcza się osobom fizycznym w ich mieszkaniu lub miejscu pracy albo na adres do korespondencji wskazany w bazie adresów elektronicznych (§ 1). Pisma mogą być doręczane również w lokalu organu administracji publicznej, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej (§ 2). W razie niemożności doręczenia pisma w sposób określony w § 1 i 2, a także w razie koniecznej potrzeby, pisma doręcza się w każdym miejscu, gdzie się adresata zastanie (§ 3).

W sprawdzonych sprawach dotyczących dożywiania dzieci stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (Z.D.) wniosek o pomoc wypełniony z datą 11.01.2022 r. nie został opieczętowany datą wpływu do Ośrodka.

Zgodnie z art. 61 § 3 k.p.a., analogicznie jak w sprawach dotyczących zasiłków okresowych i usług opiekuńczych, datą wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania organowi administracji publicznej. Wobec powyższego składane wnioski o przyznanie pomocy należy oznaczać datą wpływu w celu stwierdzenia faktycznej daty wszczęcia postępowania, a tym samym ustalenia, od kiedy przysługuje pomoc.

2. W sprawie nr 1 (Z.D.) w wywiadzie środowiskowym cz. IV z dnia 11.01.2022 r. sporządzonym przed wydaniem decyzji Nr GOPS.404.P.61.2022 z dnia 12.01.2022 r. ustalono, że dochód rodziny wyniósł 2 017,67 zł w sytuacji gdy prawidłowo wyliczony dochód rodziny winien wynieść 2 269,75 zł (1 769,67 + 248,00 + 252,08 zł). Pracownik socjalny ustalając dochód rodziny z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku, tj. z grudnia 2021 r. w dochodzie rodziny uwzględnił wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia i zasiłek rodzinny, nie doliczył do dochodu rodziny osiąganego przez nią w okresie

od 1.12.2021 r. do 31.05.2022 r. dodatku mieszkaniowego, którego wysokość zgodnie z dołączoną do akt sprawy kserokopią decyzji wynosiła 252,08 zł).

Zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o: 1) miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu; 2) składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach; 3) kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

3. W sprawie nr 1 (Z.D.) wydano decyzje administracyjne w dniu 29.08.2022 r. oraz w dniu 10.01.2023 r. przyznające pomoc w formie gorącego posiłku po uprzednim przeprowadzeniu odpowiednio w dniu 19.08.2022 r. oraz w dniu 5.01.2023 r. rodzinnego wywiadu środowiskowego cz. IV przez pracownika socjalnego, piątego z wymienionych w protokole. Po analizie wpisów zawartych w książce wyjść w teren stwierdzono, że pracownik nie odnotował żadnego wyjścia we wskazanych dniach poza siedzibę jednostki.
4. W sprawie nr 2 (P.D.) wydano decyzje administracyjne w dniu 12.09.2022 r. oraz w dniu 29.12.2022 r. przyznające pomoc w formie gorącego posiłku po uprzednim przeprowadzeniu odpowiednio w dniu 9.09.2022 r. oraz w dniu 19.12.2022 r. rodzinnego wywiadu środowiskowego cz. I oraz cz. IV przez pracownika socjalnego, pierwszego z wymienionych w protokole. Po analizie wpisów zawartych w książce wyjść w teren stwierdzono, że pracownik nie odnotował żadnego wyjścia we wskazanych dniach poza siedzibę jednostki.

W odniesieniu do obydwu wyżej przywołanych nieprawidłowości, opisanych w pkt 3 i 4, stwierdzić należy, że powyższe, analogicznie jak w sprawach dotyczących zasiłków okresowych, zasiłków celowych i usług opiekuńczych budzi wątpliwość i nasuwa przypuszczenie, że wywiady środowiskowe nie były przeprowadzane w miejscu zamieszkania osoby, ale w siedzibie Ośrodka, co pozostaje sprzeczne z treścią § 3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r., poz. 893). Przywołany przepis prawa stanowi, że wywiad przeprowadza się z osobą lub rodziną w miejscu zamieszkania lub pobytu (...).

W sprawdzonych sprawach dotyczących kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 1 (E.W.) decyzja administracyjna Nr GOPS.443.Z.12.2022 z dnia 25.02.2022 r. jak wynika ze zwrotnego potwierdzenia odbioru (znajdującego się w dokumentacji sprawy) została wysłana na adres Domu Pomocy Społecznej w Głogowie, a nie imiennie do Strony, przebywającej w tym DPS.

Analogicznie jak w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej i udzielenia pomocy w formie usług opiekuńczych właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Zgodnie z treścią art. 40 § 1 k.p.a. pisma doręcza się stronie, a gdy strona działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi. Jeżeli strona ustanowiła pełnomocnika, pisma doręcza się pełnomocnikowi (§ 2). Z uwagi na fakt, że jedną z głównych zasad ogólnych postępowania administracyjnego jest zasada pisemności niniejszy fakt winien być odnotowany w formie pisemnej, np. w postaci protokołu, o czym stanowi art. 14 § 1a k.p.a.

Ponadto przepis art. 42 k.p.a. stanowi, że pisma doręcza się osobom fizycznym w ich mieszkaniu lub miejscu pracy albo na adres do korespondencji wskazany w bazie adresów elektronicznych (§ 1). Pisma mogą być doręczane również w lokalu organu administracji publicznej, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej (§ 2). W razie niemożności doręczenia pisma w sposób określony w § 1 i 2, a także w razie koniecznej potrzeby, pisma doręcza się w każdym miejscu, gdzie się adresata zastanie (§ 3).

Niezależnie od powyższego stwierdzono, że w decyzjach ustalających odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej rozstrzygano również o obowiązku gminy do wnoszenia opłaty za pobyt mieszkańca w placówce, wskazując wysokość opłaty wnoszonej przez gminę. W związku z powyższym dokonywano zmian tych decyzji także w przypadku zmiany kosztu utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej, gdy koszt ten miał wpływ na wysokość opłaty wnoszonej przez gminę. Problematyka dotycząca prawidłowości decyzji, w których ustalono odpłatność podmiotów zobowiązanych do ich wnoszenia nie była jednocie ujmowana w orzecznictwie.

Od dnia 4 października 2019 r. w związku z nowelizacją ustawy o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1690) zgodnie z art. 59 ust. 1 decyzję o skierowaniu do domu

pomocy społecznej i decyzję ustalającą odpłatę mieszkańca domu za jego pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej.

W zakresie sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawozdaniu rocznym MRiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2022 r. stwierdzono, że:
 - w dziale 1B „Udzielone świadczenia – zadania własne gminy” Ośrodek nie wykazał w wierszu 31 zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego oraz w wierszu 33 – sprawienia pogrzebu. W roku 2022 Ośrodek udzielił pomocy 1 rodzinie poszkodowanej w wyniku zdarzenia losowego w wysokości 365,00 zł oraz sprawił pogrzeb 3 osobom wydatkując na ten cel kwotę 4 800,00 zł.
2. W sprawozdaniu MRiPS-06 zatytułowanym „Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej” za I-XII 2022 r. stwierdzono, że:
 - w dziale 1A Ośrodek nie wykazał mieszkań chronionych oraz rodzinnego domu pomocy. W roku 2022 Gmina prowadziła 2 mieszkania chronione wspierane oraz w ramach umowy zleciła prowadzenie rodzinnego domu pomocy osobie fizycznej.

W odniesieniu do obydwu wyżej wymienionych nieprawidłowości stwierdzić należy, że dane zawarte w sprawozdaniach nie są spójne ze stanem faktycznym.

Sprawozdawczość przekazywana do wojewody powinna być sporządzana w sposób staranny i rzetelny. W sprawozdaniach winny być wykazywane dane zgodne ze stanem faktycznym (art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy).

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków stałych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (H.M.) wydano w dniu 22.11.2022 r. decyzję administracyjną przyznającą pomoc w formie zasiłku stałego po uprzednim przeprowadzeniu w dniu 31.10.2022 r. rodzinnego wywiadu środowiskowego cz. I oraz wywiadu alimentacyjnego cz. II przez pracownika socjalnego, piątego z wymienionych w protokole. Po analizie wpisów zawartych w książce wyjść w teren stwierdzono, że pracownik nie odnotował żadnego wyjścia we wskazanym dniu poza siedzibę jednostki.

Analogicznie jak w sprawach dotyczących zasiłków okresowych, zasiłków celowych, usług opiekuńczych i dożywiania dzieci, powyższe budzi wątpliwość i nasuwa przypuszczenie, że wywiady środowiskowe nie były przeprowadzane w miejscu

zamieszkania osoby, ale w siedzibie Ośrodka, co pozostaje sprzeczne z treścią § 3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r., poz. 893). Przywołany przepis prawa stanowi, że wywiad przeprowadza się z osobą lub rodziną w miejscu zamieszkania lub pobytu (...).

2. W sprawie nr 4 (K.K.) w rozstrzygnięciu decyzji administracyjnej Nr GOPS.401.65.2022 z dnia 16.09.2022 r. orzeczono o przyznaniu zasiłku stałego w wysokości 719,00 zł miesięcznie od dnia 1.09.2022 r. Nie zawarto wpisu określającego do kiedy niniejsze świadczenie przysługuje, np. „na stałe”, „do bezterminowo”. Zgodnie z wpisem zawartym w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności Ww. zaliczono do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na stałe.

Analogicznie, jak w sprawie dotyczącej udzielenia pomocy w formie schronienia i zasiłku celowego przyznanego na pokrycie strat powstałych w wyniku zdarzenia losowego artykuł 107 § 1 „k.p.a.” wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. rozstrzygnięcie, które jest jednym z najważniejszych składników decyzji. Wynika to z władczego charakteru aktu administracyjnego, który kształtuje prawa i obowiązki strony i musi w związku z tym być jednoznaczny i precyzyjny. Obowiązek taki wynika z podstawowych zasad postępowania administracyjnego, w tym zasady praworządności (art. 6 k.p.a.), jak i zasady pogłębiania zaufania do organów państwa (art. 8 k.p.a.). Rozstrzygnięcie będące treścią decyzji winno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na stronę nałożone. Tylko, bowiem spełnienie powyższej przesłanki może zostać potraktowane jako należyte zrealizowanie przez organ (podmiot wydający decyzję) normy art. 8 k.p.a.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania specjalnych zasiłków celowych stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 1 (W.P.) wydano w dniu 26.05.2022 r. oraz w dniu 10.06.2022 r. decyzję administracyjną przyznającą pomoc w formie zasiłku specjalnego celowego po uprzednim przeprowadzeniu odpowiednio w dniu 25.05.2022 r. oraz w dniu 2.06.2022 r. rodzinnego wywiadu środowiskowego cz. IV przez pracownika socjalnego, czwartego z wymienionych w protokole (wywiad z dnia 25.05.2022 r.) oraz piątego z wymienionych w protokole (wywiad z dnia 2.06.2022 r.). Po analizie wpisów zawartych w książce wyjść w teren stwierdzono, że pracownicy nie odnotowały żadnego wyjścia we wskazanych dniach poza siedzibę jednostki.

Analogicznie jak w sprawach dotyczących zasiłków okresowych, zasiłków celowych, usług opiekuńczych, dożywiania dzieci i zasiłków stałych, powyższe budzi wątpliwość i nasuwa przypuszczenie, że wywiady środowiskowe nie były przeprowadzane w miejscu zamieszkania osoby, ale w siedzibie Ośrodka, co pozostaje sprzeczne z treścią § 3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r., poz. 893). Przywołany przepis prawa stanowi, że wywiad przeprowadza się z osobą lub rodziną w miejscu zamieszkania lub pobytu (...).

2. W sprawie nr 1 (W.P.) dotyczącej specjalnego zasiłku celowego w sporządzonych wywiadach środowiskowych cz. IV datowanych na dzień 25.05.2022 r. oraz 2.06.2022 r. nie wskazano, że wywiady były przeprowadzane w obecności drugiego pracownika, co pozostaje sprzeczne z informacją z dnia 27.06.2022 r. przekazaną do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego. Niniejsza sytuacja budzi wątpliwość, co do wiarygodności informacji przekazanych na żądanie organu nadzoru.

Analogicznie jak w sprawie dotyczącej zasiłku celowego, mając na uwadze treść złożonych w tym zakresie wyjaśnień, stwierdzić należy, że wywiad środowiskowy jest podstawowym instrumentem pracy pracownika socjalnego, który umożliwia mu zapoznanie się z sytuacją prawną i faktyczną osoby czy rodziny ubiegającej się o przyznanie świadczeń, a następnie podjęcie właściwych działań zmierzających do udzielenia właściwej pomocy. Powinien być sporządzony w sposób staranny i rzetelny, a poszczególne części kwestionariusza wywiadu wypełnione, zgodnie z zastaną w miejscu zamieszkania Strony sytuacją. Wywiad winien w pełni odzwierciedlać warunki/okoliczności, w których został przeprowadzony. Powinny w nim zostać zawarte informacje przekazane przez Stronę, mające wpływ na prawo do świadczeń. Winna na nim widnieć pieczęć i podpis pracownika socjalnego oraz podpis Strony ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu. Jest bowiem protokołem z przesłuchania danej osoby, sporządzonym pod rygorem odpowiedzialności karnej za udzielanie nieprawidłowych informacji. Z prawnego punktu widzenia wywiad środowiskowy jest środkiem dowodowym za pomocą którego organ administracji ustala sytuację faktyczną. Wypełniony druk wywiadu jest dokumentem urzędowym sporządzonym przez uprawnionego pracownika w prawem przewidzianej formie. Powyższe wynika z § 4 rozporządzenia z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 893) oraz art. 75 § 1 k.p.a. Z uwagi na fakt, że ma on rangę dowodu w sprawie wszelkie informacje przekazywane, w oparciu o dane w nim zawarte, na żądanie organu nadzoru winny być przygotowywane z należytą

starannością i dbałością o najmniejsze szczegóły, bowiem od ich wiarygodności m.in. zależy sposób i tryb postępowania organu nadzoru.

3. W sprawie nr 1 (W.P.) dotyczącej specjalnego zasiłku celowego przyznanego Stronie decyzją z dnia 26.05.2022 r. oraz decyzją z dnia 10.06.2022 r. Kierownik GOPS pismem z dnia 27.06.2022 r. poinformował DUW, że Strona nie składała wniosków o pomoc, tylko, że były one odbierane od Strony w trakcie wizyty w miejscu zamieszkania. W aktach niniejszej sprawy brak jest dokumentów, które wskazywałyby na konieczność wizyty w miejscu zamieszkania Pana W.P. Brak jest jakiegokolwiek wniosku/informacji stanowiących o konieczności wszczęcia postępowania zarówno na wniosek strony, wniosek innej osoby/innego organu lub też z urzędu.

Zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy, analogicznie jak w sprawach dotyczących pomocy w formie udzielenia schronienia, zasiłków okresowych i zasiłków celowych, świadczenia z pomocy społecznej udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Pomoc społeczna może być również udzielana z urzędu (art. 102 ust. 2 ustawy), przy czym fakt ten winien być odnotowany. Decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego (art. 106 ust. 4 ustawy). W związku z powyższym wywiad środowiskowy winien być przeprowadzony po powzięciu informacji o potrzebie udzielenia świadczeń z pomocy społecznej.

4. W sprawie nr 3 (J.A.) dotyczącej specjalnego zasiłku celowego w wywiadach środowiskowych cz. IV sporządzonych w dniach 7.04.2022 r., 9.06.2022 r., 7.10.2022 r., 7.12.2022 r. błędnie ustalono dochód osoby samotnie gospodarującej na kwotę 1 242,57 zł. Zgodnie z załączoną do akt sprawy kopią decyzji ZUS wysokość miesięczna świadczenia przysługująca Stronie do wypłaty wynosiła 1243,57 zł. GOPS ustalając dochód osoby przyjął kwotę 1242,57 zł, tj. kwotę pomniejszoną o 1 zł z tytułu rozliczenia salda podatku za poprzedni rok, co wyjaśniono w decyzji organu emerytalno-rentowego.

Analogicznie jak w sprawach dotyczących dożywiania dzieci za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o: 1) miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu; 2) składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach; 3) kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób, o czym stanowi art. 8 ust. 3 ustawy.

5. W sprawie nr 3 (J.A.) w wywiadzie środowiskowym cz. IV sporządzonym w dniu 1.08.2022 r. przed wydaniem decyzji Nr GOPS.400.59.2022 z dnia 19.08.2022 r. nie uzupełniono części D „Plan pomocy i działań na rzecz osoby lub rodziny – pkt 1 „Łączny dochód w rodzinie” oraz pkt 2 „Dochód na osobę w rodzinie”.

Analogicznie jak w sprawach dotyczących zasiłków celowych i wyżej opisanej, w pkt 2 sprawie nr 1 (W.P.), wywiad środowiskowy jest podstawowym instrumentem pracy pracownika socjalnego, który umożliwia mu zapoznanie się z sytuacją prawną i faktyczną osoby czy rodziny ubiegającej się o przyznanie świadczeń, a następnie podjęcie właściwych działań zmierzających do udzielenia właściwej pomocy. Powinien być sporządzony w sposób staranny i rzetelny, a poszczególne części kwestionariusza wywiadu wypełnione i potwierdzone podpisem ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu. Jest bowiem protokołem z przesłuchania danej osoby, sporządzonym pod rygorem odpowiedzialności karnej za udzielanie nieprawidłowych informacji. Z prawnego punktu widzenia wywiad środowiskowy jest środkiem dowodowym za pomocą którego organ administracji ustala sytuację faktyczną. Wypełniony druk wywiadu jest dokumentem urzędowym sporządzonym przez uprawnionego pracownika w prawem przewidzianej formie.

6. W sprawie nr 3 (J.A.) w aktach sprawy brak jest wniosku z dnia 11.02.2022 r. przywołanego w podstawie prawnej decyzji Nr GOPS.400.12.2022 z dnia 18.02.2022 r.

Zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy, analogicznie jak w sprawach dotyczących pomocy w formie udzielenia schronienia, zasiłków okresowych, zasiłków celowych i w wyżej opisanej, w pkt 3 sprawie nr 1 (W.P.), świadczenia z pomocy społecznej udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Pomoc społeczna może być również udzielana z urzędu (art. 102 ust. 2 ustawy), przy czym fakt ten winien być odnotowany. Wywiad środowiskowy i wydana na jego podstawie decyzja administracyjna winien być przeprowadzony po powzięciu informacji o potrzebie udzielenia świadczeń pomocy społecznej.

7. W sprawie nr 3 (J.A.) decyzja Nr GOPS.400.12.2022 z dnia 18.02.2022 r. została odebrana przez Stronę bez wskazania daty doręczenia. Na niniejszej decyzji widnieje tylko podpis Strony.

Analogicznie jak w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, udzielenia pomocy w formie usług opiekuńczych oraz skierowania i odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe

przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Zgodnie z treścią art. 40 § 1 k.p.a. pisma doręcza się stronie, a gdy strona działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi. Jeżeli strona ustanowiła pełnomocnika, pisma doręcza się pełnomocnikowi (§ 2). Z uwagi na fakt, że jedną z głównych zasad ogólnych postępowania administracyjnego jest zasada pisemności niniejszy fakt winien być odnotowany w formie pisemnej, np. w postaci protokołu, o czym stanowi art. 14 § 1a k.p.a.

Ponadto przepis art. 42 k.p.a. stanowi, że pisma doręcza się osobom fizycznym w ich mieszkaniu lub miejscu pracy albo na adres do korespondencji wskazany w bazie adresów elektronicznych (§ 1). Pisma mogą być doręczane również w lokalu organu administracji publicznej, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej (§ 2). W razie niemożności doręczenia pisma w sposób określony w § 1 i 2, a także w razie koniecznej potrzeby, pisma doręcza się w każdym miejscu, gdzie się adresata zastanie (§ 3).

8. W sprawie nr 4 (E.K.) wnioski o pomoc wypełniony z datą 17.01.2022 r. nie został opieczetowany datą wpływu do Ośrodka.

Zgodnie z art. 61 § 3 k.p.a., analogicznie jak w sprawach dotyczących zasiłków okresowych, usług opiekuńczych i dożywiania dzieci, datą wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania organowi administracji publicznej. Wobec powyższego składane wnioski o przyznanie pomocy należy oznaczać datą wpływu w celu stwierdzenia faktycznej daty wszczęcia postępowania, a tym samym ustalenia, od kiedy przysługuje pomoc.

W sprawdzonych sprawach dotyczących prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowania do nich osób wymagających opieki stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- w ramach postępowań dotyczących Rodzinnego Domu Pomocy:

1. W decyzji Nr GOPS.443.11.2022 z dnia 30.12.2022 r. (sprawa nr 1 J.W.) dot. skierowania do Rodzinnego Domu Pomocy, w rozstrzygnięciu wskazano, że kieruje się Stronę do RDP „od dnia 30.12.2023 r. do dnia 31.05.2023 r.” Wcześniejsza decyzja w tym zakresie Nr GOPS.443.10.2022 z dnia 16.12.2022 r. wydana była na okres od 16.12.2022 r. do 31.12.2022 r.

Analogicznie jak w decyzjach dotyczących przyznania pomocy w formie schronienia i zasiłku stałego sporządzona zgodnie z art. 107 § 1 k.p.a. decyzja powinna zawierać m. in. rozstrzygnięcie, które jest jednym z najważniejszych jej składników. Wynika

to z władczego charakteru aktu administracyjnego, który kształtuje prawa i obowiązki strony i musi w związku z tym być jednoznaczny i precyzyjny. Obowiązek taki wynika z podstawowych zasad postępowania administracyjnego, w tym z zasady praworządności (art. 6 k.p.a.), jak i zasady pogłębiania zaufania do organów państwa (art. 8 k.p.a.). Rozstrzygnięcie będące treścią decyzji winno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na stronę nałożone. Tylko, bowiem spełnienie powyższej przesłanki może zostać potraktowane, jako należyte zrealizowanie przez organ (podmiot wydający decyzję) normy art. 8 k.p.a.

Rozstrzygnięcie w sprawach pomocy społecznej winno być sformułowane ze szczególną dbałością o jasność i precyzję wypowiedzi, bowiem kierowane jest do osób, które mogą mieć problemy z prawidłowym zrozumieniem jego treści. W rozstrzygnięciu decyzji kierującej do placówki należy wskazać właściwy okres na jaki osoba zostaje do niej skierowana. Zgodnie z art. 113 k.p.a. organ administracji publicznej może z urzędu sprostować w drodze postanowienia błędy pisarskie i rachunkowe oraz inne oczywiste omyłki w wydanych przez ten organ decyzjach.

2. Pracownik socjalny sporządzający wywiady środowiskowe w sprawie nr 1 (J.W.) w dniach 16.12.2022 r. i 30.12.2022 r. poprzedzające wydanie odpowiednio decyzji z dnia 16.12.2022 r. i z dnia 30.12.2022 r. oraz w sprawie nr 2 (K.G.) w dniach 15.09.2022 r. i 30.12.2022 r. poprzedzające wydanie decyzji z dnia 15.09.2022 r. i z dnia 30.12.2022 r. nie odnotował swojego wyjścia poza siedzibę Ośrodka, co wynika z analizy wpisów zawartych w książce wyjść pracowników w teren.

Analogicznie jak w sprawach dotyczących zasiłków okresowych, zasiłków celowych, usług opiekuńczych, dożywiania dzieci, zasiłków stałych i specjalnych zasiłków celowych, powyższe budzi wątpliwość i nasuwa przypuszczenie, że wywiady środowiskowe nie były przeprowadzane w miejscu zamieszkania osoby, ale w siedzibie Ośrodka, co pozostaje sprzeczne z treścią § 3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r., poz. 893). Przywołany przepis prawa stanowi, że wywiad przeprowadza się z osobą lub rodziną w miejscu zamieszkania lub pobytu (...).

- w ramach postępowań dotyczących Dziennego Domu Senior+:

1. We wszystkich sprawdzonych sprawach nie oznaczano datą wpływu do Ośrodka dokumentów, tj. deklaracja uczestnika, zgoda uczestnika, oświadczenie majątkowe, oświadczenie RODO, oświadczenie o dochodach.

Zgodnie z art. 61 § 3 k.p.a. datą wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania organowi administracji publicznej. Wobec powyższego składane dokumenty należy oznaczać datą wpływu w celu stwierdzenia faktycznej daty wszczęcia postępowania, złożenia kompletu dokumentów, a tym samym ustalenia, od kiedy przysługuje pomoc.

2. We wszystkich sprawdzonych sprawach pracownik socjalny nie odnotował wyjścia w teren w dniach 7.06.2022 r., 30.12.2022 r. (sprawa nr 1 J.D.), 27.06.2022 r., 30.12.2022 r. (sprawa nr 2 B.S.), 3.01.2022 r., 21.02.2022 r., 19.04.2022 r., 15.06.2022 r., 30.12.2022 r. (sprawa nr 3 H.Ś.) oraz w dniu 3.01.2022 r., 18.02.2022 r., 27.06.2022 r., 30.12.2022 r. (sprawa nr 4 W.L.).

Analogicznie jak w sprawach dotyczących zasiłków okresowych, zasiłków celowych, usług opiekuńczych, dożywiania dzieci, zasiłków stałych, specjalnych zasiłków celowych oraz kierowania i odpłatności za pobyt w rodzinnym domu pomocy, powyższe budzi wątpliwość i nasuwa przypuszczenie, że wywiady środowiskowe nie były przeprowadzane w miejscu zamieszkania osoby, ale w siedzibie Ośrodka, co pozostaje sprzeczne z treścią § 3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r., poz. 893). Przywołany przepis prawa stanowi, że wywiad przeprowadza się z osobą lub rodziną w miejscu zamieszkania lub pobytu (...).

3. W sprawie nr 3 (H.Ś.) w aktach sprawy znajdowały się dwie decyzje Nr GOPS.404.71.22 z dnia 30.12.2022 r. podpisane przez Stronę z datą 30.12.2022 r.

Analogicznie jak w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, udzielenia pomocy w formie usług opiekuńczych oraz skierowania, odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej oraz specjalnych zasiłków celowych właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Zgodnie z treścią art. 40 § 1 k.p.a. pisma doręcza się stronie, a gdy strona działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi. Jeżeli strona ustanowiła pełnomocnika, pisma doręcza się pełnomocnikowi (§ 2). Z uwagi na fakt, że jedną z głównych zasad ogólnych postępowania administracyjnego jest zasada pisemności niniejszy fakt winien być odnotowany w formie pisemnej, np. w postaci protokołu, o czym stanowi art. 14 § 1a k.p.a. Ponadto przepis art. 42 k.p.a. stanowi, że pisma doręcza się osobom fizycznym w ich mieszkaniu lub miejscu pracy albo na adres do korespondencji wskazany w bazie adresów

elektronicznych (§ 1). Pisma mogą być doręczane również w lokalu organu administracji publicznej, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej (§ 2). W razie niemożności doręczenia pisma w sposób określony w § 1 i 2, a także w razie koniecznej potrzeby, pisma doręcza się w każdym miejscu, gdzie się adresata zastanie (§ 3).

4. W sprawie nr 4 (W.L.) załączone do wywiadu środowiskowego cz. IV z dnia 18.02.2022 r. dokumenty (wniosek, deklaracja uczestnictwa, zgoda uczestnika, oświadczenie RODO, oświadczenie o dochodach, oświadczenie majątkowe), tak jak i sam wywiad nie zostały podpisane przez Stronę. W aktach niniejszej sprawy brak było informacji wskazującej, że niniejsze postępowanie prowadzone było zdalnie.
5. W ww. sprawie nr 4 (W.L.) załączone do wywiadu środowiskowego cz. IV z dnia 3.01.2022 r. dokumenty (deklaracja uczestnika, zgoda uczestnika, oświadczenie majątkowe, oświadczenie RODO, oświadczenie o dochodach), tak jak i sam wywiad nie zostały podpisane przez Stronę. W aktach niniejszej sprawy brak było informacji wskazującej, że niniejsze postępowanie prowadzone było zdalnie.

W odniesieniu do obydwu wyżej przywołanych nieprawidłowości, opisanych w pkt 4 i 5, mając na uwadze treść wyjaśnień złożonych przez Kierownika GOPS wskazać należy, że zgodnie z treścią art. 75 § 1 k.p.a. jako dowód należy dopuścić wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem. W szczególności dowodem mogą być dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny. Należy zauważyć, że dokumenty urzędowe, aby miały rangę dowodu winny spełnić warunki, określone w art. 76 § 2 k.p.a, a co najważniejsze muszą być sporządzone w określonej prawem formie. Na gruncie k.p.a. sprawy należy prowadzić i załatwiać na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej. Niezależnie od powyższego, stwierdzić należy, że zgodnie z treścią art. 63 § 3 k.p.a. podanie wniesione na piśmie albo ustnie do protokołu powinno być podpisane przez wnoszącego, a protokół ponadto przez pracownika, który go sporządził. Gdy podanie wnosi osoba, która nie może lub nie umie złożyć podpisu, podanie lub protokół podpisuje za nią inna osoba przez nią upoważniona, czyniąc o tym wzmiankę obok podpisu. Brak możliwości złożenia podpisu przez Stronę postępowania administracyjnego winien być odnotowany w aktach sprawy. Ze złożonych w sprawie wyjaśnień wynika, że wywiady środowiskowe i załączone do nich dokumenty sporządzane były przez pracownika socjalnego w formie zdalnej. Należy zatem uznać, że druk wywiadu nie został rzetelnie wypełniony. Brak jest w nim bowiem wpisu, który wskazywałby na jego sporządzenie w tej formie.

6. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

W sprawdzonych sprawach dotyczących organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (H.L.) w decyzji dotyczącej przyznania pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi Nr GOPS.442.S.14.2022 z dnia 13.01.2022 r. powołano się na wniosek Strony z dnia 3.01.2022 r. Nr 0010, którego nie ma w aktach sprawy.
2. W sprawie nr 3 (K.D.) w decyzji dotyczącej przyznania pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi Nr GOPS.442.S.15.2022 r. z dnia 13.01.2022r. powołano się na wniosek z dnia 3.01.2022 r. Nr 0012, którego nie ma w aktach sprawy.

W odniesieniu do obydwu wyżej opisanych, w pkt 1 i 2 nieprawidłowości, wskazać należy, że zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy, analogicznie jak w sprawach dotyczących pomocy w formie udzielenia schronienia, zasiłków okresowych, zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych, świadczenia z pomocy społecznej udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Pomoc społeczna może być również udzielana z urzędu (art. 102 ust. 2 ustawy), przy czym fakt ten winien być odnotowany. Wywiad środowiskowy i wydana na jego podstawie decyzja administracyjna winien być przeprowadzony po powzięciu informacji o potrzebie udzielenia świadczeń z pomocy społecznej.

3. W rozstrzygnięciu decyzji Nr GOPS 442.S.16.2022 z dnia 21.10.2022 r. (sprawa nr 2 P.R.) nie wskazano okresu na jaki przyznana została pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Analogicznie jak w decyzjach dotyczących przyznania pomocy w formie schronienia, zasiłku stałego oraz kierowania i odpłatności za pobyt w rodzinnym domu pomocy sporządzona zgodnie z art. 107 § 1 k.p.a. decyzja powinna zawierać m. in. rozstrzygnięcie, które jest jednym z najważniejszych jej składników. Wynika to z władczego charakteru aktu administracyjnego, który kształtuje prawa i obowiązki strony i musi w związku z tym być jednoznaczny i precyzyjny. Obowiązek taki wynika z podstawowych zasad postępowania administracyjnego, w tym z zasady praworządności (art. 6 k.p.a.), jak i zasady pogłębiania zaufania do organów państwa (art. 8 k.p.a.). Rozstrzygnięcie będące treścią decyzji winno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na stronę nałożone. Tylko, bowiem spełnienie powyższej przesłanki może zostać potraktowane, jako należyte zrealizowanie przez organ (podmiot wydający decyzję) normy art. 8 k.p.a.

4. Decyzją z dnia 19.12.2022 r. Nr GOPS.442.S.19.2022 (sprawa nr 3 K.D.) przyznano specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi na okres od 1.01.2023 r. do 31.12.2023 r. Z zaświadczenia lekarskiego specjalisty psychiatry z dnia 7.12.2022 r. oraz z wywiadu środowiskowego z dnia 7.12.2022 r. wynika, że winny być one świadczone do dnia 30.06.2023 r.

Analogicznie jak w decyzjach dotyczących udzielenia pomocy w formie schronienia, zasiłków stałych, kierowania i odpłatności za pobyt w rodzinnym domu pomocy, zgodnie z art. 107 § 1 k.p.a. decyzja powinna zawierać m. in. rozstrzygnięcie, które jest jednym z najważniejszych jej składników. Rozstrzygnięcie będące treścią decyzji w sprawach pomocy społecznej winno być sformułowane ze szczególną dbałością o jasność i precyzję wypowiedzi, bowiem kierowane jest do osób, które mogą mieć problemy z prawidłowym zrozumieniem jego treści. Natomiast zgodnie z art. 104 § 2 k.p.a. decyzje rozstrzygają sprawę co do jej istoty w całości lub w części. Zatem w rozstrzygnięciu decyzji przyznającej specjalistyczne usługi opiekuńcze należy wskazać właściwy okres na jaki winny być przyznane osobie te usługi mając na uwadze zaświadczenie lekarskie wydane przez lekarza psychiatrę w tym zakresie.

5. W sprawie nr 1 (H.L.) w decyzji z dnia 20.12.2022 r. Nr GOPS. 442.S.17.2022, w rozstrzygnięciu wskazano, że Strona będzie ponosić odpłatność w wys. 5% kosztu jednej godziny specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Z wywiadu środowiskowego sporządzonego dnia 15.12.2022 r. wynika, że dochód Strony wynosi 2046,27 zł. Zatem zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 ze zm.), odpłatność winna wynosić 22,5% kosztu 1 godziny usług.
6. W sprawie nr 1 (H.L.) w aktach sprawy brak dokumentu potwierdzającego doręczenie Stronie decyzji Nr GOPS.442.S.14.2022 z dnia 13.01.2022 r. przyznającej pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
7. W sprawie nr 2 (P.R.) w aktach sprawy brak dokumentu potwierdzającego doręczenie Stronie decyzji Nr GOPS. 442.S.16.2022 z dnia 21.10.2022 r. przyznającej pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
8. W sprawie nr 1 (H.L.) decyzję z dnia 20.12.2022 r. Nr GOPS.442.S.17.2022 i w sprawie nr 2 (P.R.) decyzję z dnia 9.12.2022 r. Nr GOPS.442.S.17.2022 odebrała opiekunka, która nie posiadała stosownego upoważnienia Stron do odbioru decyzji administracyjnych.

W odniesieniu do wszystkich trzech powyżej opisanych nieprawidłowości, wymienionych w pkt 6, 7 i 8 stwierdzić należy, że analogicznie jak w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, udzielenia pomocy w formie usług opiekuńczych, skierowania i odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, specjalnego

zasiłku celowego oraz kierowania i odpłatności za udział w zajęciach Dziennego Domu Senior+ właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Zgodnie z treścią art. 40 § 1 k.p.a. pisma doręcza się stronie, a gdy strona działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi. Jeżeli strona ustanowiła pełnomocnika, pisma doręcza się pełnomocnikowi (§ 2). Z uwagi na fakt, że jedną z głównych zasad ogólnych postępowania administracyjnego jest zasada pisemności niniejszy fakt winien być odnotowany w formie pisemnej, np. w postaci protokołu, o czym stanowi art. 14 § 1a k.p.a.

Ponadto przepis art. 42 k.p.a. stanowi, że pisma doręcza się osobom fizycznym w ich mieszkaniu lub miejscu pracy albo na adres do korespondencji wskazany w bazie adresów elektronicznych (§ 1). Pisma mogą być doręczane również w lokalu organu administracji publicznej, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej (§ 2). W razie niemożności doręczenia pisma w sposób określony w § 1 i 2, a także w razie koniecznej potrzeby, pisma doręcza się w każdym miejscu, gdzie się adresata zastanie (§ 3).

9. W sprawach nr 1 (H.L.) i nr 3 (K.D.), w których odpowiednio decyzjami Nr GOPS 442.S.14.2022 z dnia 29.06.2022 r i Nr GOPS.442.S.15.2022 r. z dnia 29.06.2022 r. przyznano specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi na okres od 1.07.2022 r. do 31.12.2022 r. wydane decyzje nie zostały zmienione w zakresie okresu świadczenia usług w związku z brakiem ich realizacji (z uwagi na chorobę osoby świadczącej te usługi) w miesiącu sierpniu i we wrześniu 2022 r.

W odniesieniu do przywołanej wyżej nieprawidłowości stwierdzić należy, że organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej. Powyższe wynika z normy określonej w art. 110 k.p.a. W świetle przywołanego przepisu prawa nie powinno zatem dochodzić do sytuacji, w której organ właściwy nie realizuje uprawnienia przyznanego Stronie. Z chwilą zaistnienia okoliczności, które uniemożliwiają realizację obowiązku organ winien podjąć czynności zmierzające do zmiany lub uchylecia decyzji o czym zobowiązany treścią art. 61 § 4 k.p.a. winien zawiadomić Stronę. Zgodnie z art. 14 ustawy w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca

1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775). Kwestie zmiany i uchylecia decyzji reguluje treść art. 155 i 163 k.p.a. Pierwszy z przepisów prawa stanowi, że decyzja ostateczna, na mocy której strona nabyła prawo, może być w każdym czasie za zgodą strony uchylona lub zmieniona przez organ administracji publicznej, który ją wydał, lub przez organ wyższego stopnia, jeżeli przepisy szczególne nie sprzeciwiają się uchyleniu lub zmianie takiej decyzji i przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes strony (...), drugi zaś stanowi, że organ administracji publicznej może uchylić lub zmienić decyzję, na mocy której strona nabyła prawo, także w innych przypadkach oraz na innych zasadach niż określone w niniejszym rozdziale, o ile przewidują to przepisy szczególne.

W sprawdzonych sprawach dotyczących dożywiania osób dorosłych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (J.F.) w podstawie prawnej decyzji Nr GOPS.400.P.51.2022 z dnia 18.02.2022 r. powołano wniosek z dnia 1.02.2022 r., którego nie było w aktach niniejszej sprawy.

Zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy, analogicznie jak w sprawach dotyczących pomocy w formie udzielenia schronienia, zasiłków okresowych, zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, świadczenia z pomocy społecznej udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Pomoc społeczna może być również udzielana z urzędu (art. 102 ust. 2 ustawy), przy czym fakt ten winien być odnotowany. Decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego (art. 106 ust. 4 ustawy). W związku z powyższym wywiad środowiskowy winien być przeprowadzony po powzięciu informacji o potrzebie udzielenia świadczeń z pomocy społecznej.

2. W sprawie nr 2 (B.S.) wydano w dniu 18.10.2022 r. decyzję Nr GOPS.400.P.199.2022 po uprzednim przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego cz. IV w dniu 13.10.2022 r. przez pracownika socjalnego, pierwszego z wymienionych w protokole. Po analizie wpisów zawartych w książce wyjść w teren stwierdzono, że pracownik nie odnotował żadnego wyjścia we wskazanym dniu poza siedzibę jednostki.

3. W sprawie nr 4 (H.M.) wydano w dniu 29.11.2022 r. decyzję Nr GOPS.400.P.217.2022 po uprzednim przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego cz. I w dniu 31.10.2022 r. przez pracownika socjalnego, piątego z wymienionych w protokole.

Po analizie wpisów zawartych w książce wyjść w teren stwierdzono, że pracownik nie odnotował żadnego wyjścia we wskazanym dniu poza siedzibę jednostki.

W odniesieniu do powyżej opisanych, w pkt 2 i 3 nieprawidłowości wskazać należy, że analogicznie jak w sprawach dotyczących zasiłków okresowych, zasiłków celowych, usług opiekuńczych, dożywiania dzieci, zasiłków stałych, specjalnych zasiłków celowych, kierowania i odpłatności za pobyt w rodzinnym domu pomocy oraz kierowania i odpłatności za udział w zajęciach Dziennego Domu Senior+, powyższe budzi wątpliwość i nasuwa przypuszczenie, że wywiady środowiskowe nie były przeprowadzane w miejscu zamieszkania osoby, ale w siedzibie Ośrodka, co pozostaje sprzeczne z treścią § 3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r., poz. 893). Przywołany przepis prawa stanowi, że wywiad przeprowadza się z osobą lub rodziną w miejscu zamieszkania lub pobytu (...).

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak zatrudnienia osoby na stanowisku Kierownika Dziennego Domu Senior+.
2. Brak zawarcia kontraktu socjalnego z osobą bezdomną przed wydaniem decyzji administracyjnej w zakresie udzielenia tymczasowego schronienia.
3. Nierzetelne sporządzanie decyzji administracyjnych dotyczących przyznania pomocy w formie schronienia w zakresie podstawy prawnej i rozstrzygnięcia, zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego w zakresie podstawy prawnej i uzasadnienia, zasiłku stałego, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz kierowania i odpłatności za pobyt w rodzinnym domu pomocy w zakresie rozstrzygnięcia.
4. Nieprzestrzeganie procedur postępowania administracyjnego w sprawach dotyczących przyznania pomocy w formie schronienia, zasiłków okresowych, zasiłków celowych, specjalnych zasiłków celowych, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi i dożywiania osób dorosłych.
5. Brak wpisów w dniu przeprowadzenia wywiadu środowiskowego w książce wyjść poza siedzibę jednostki w sprawach dotyczących zasiłków okresowych, zasiłków celowych, usług opiekuńczych, dożywiania dzieci, zasiłków stałych, specjalnych zasiłków celowych, kierowania i odpłatności do rodzinnego domu pomocy oraz kierowania i odpłatności za udział w zajęciach Dziennego Domu Senior+ oraz dożywiania osób dorosłych.
6. Brak wskazania daty wpływu wniosku do Ośrodka złożonego przez Stronę, w sprawie dotyczącej zasiłku okresowego, usług opiekuńczych, dożywiania dzieci i specjalnego

- zasiłku celowego oraz dokumentów gromadzonych w postępowaniu administracyjnym dotyczącym kierowania osób do udziału w zajęciach Dziennego Domu Senior+.
7. Brak udokumentowania przesłanki/powodu udzielenia świadczeń pomocy społecznej w sprawie zasiłku okresowego i zasiłku celowego.
 8. Nierzetelne sporządzenie wywiadu środowiskowego w sprawie dotyczącej udzielenia pomocy w formie zasiłku celowego, specjalnego zasiłku celowego oraz kierowania i odpłatności za udział w zajęciach Dziennego Domu Senior+.
 9. Brak rozliczenia udzielonej pomocy w sprawie zasiłku celowego.
 10. Błędny sposób doręczenia decyzji administracyjnych wydanych w sprawach dotyczących potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, usług opiekuńczych, skierowania i odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, specjalnego zasiłku celowego, kierowania i odpłatności za udział w zajęciach Dziennego Domu Senior+ oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
 11. Błędne ustalenie wysokości dochodu rodziny w sprawie dotyczącej dożywiania dzieci z programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz specjalnego zasiłku celowego.
 12. Nierzetelne sporządzenie sprawozdania MRiPS-03 oraz MRiPS-06 za 2022 r.
 13. Błędne ustalenie odpłatności strony za przyznaną pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
 14. Brak zmiany decyzji w zakresie okresu przyznania specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w związku z brakiem możliwości ich świadczenia.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenie pokontrolne:

1. Uregulować kwestię zatrudnienia na stanowisku Kierownika Dziennego Domu Senior+.
Podstawa prawna: część IV.2. pkt 8 Programu wieloletniego „Senior +” na lata 2021- 2025 ustanowionego Uchwałą Nr 191 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. (M.P. z 2021 r., poz. 10) oraz art. 122 ust. 1 w związku z art. 6 pkt 5 i art. 51 ust. 2, ust. 4 i ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).
Termin wykonania: do 30.09.2023 r.
2. Decyzje administracyjne w zakresie przyznania tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych wydawać po zawarciu z daną osobą kontraktu socjalnego.
Podstawa prawna: art. 48a ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).
Termin wykonania: na bieżąco.
3. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania

również wydane w przedmiocie objętym decyzją akty prawa miejscowego. W decyzjach wskazywać aktualne i mające zastosowanie publikatory aktów prawnych z podaniem źródła jego publikacji oraz konkretnego artykułu, paragrafu czy punktu. Rozstrzygnięcie decyzji formułować w sposób jasny i zrozumiały, tak aby nie powodowało niedomowień i możliwości różnej interpretacji. Ma ono wyrażać rezultat stosowania normy prawa materialnego do konkretnego wypadku, w kontekście konkretnych okoliczności faktycznych i materiału dowodowego. Powinno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na Stronę nałożone. Ustalając odpłatność Strony za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych wskazywać konkretną kwotę miesięcznej odpłatności. Uzasadnienie decyzji formułować ze szczególną dbałością o rzetelne i prawidłowe przywoływanie w nim danych, tak aby były one zgodne z załączoną do akt sprawy dokumentacją. Wskazywać w nim fakty, które organ uznał za udowodnione, dowody na których się oparł oraz przyczyny z powodu, których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej (...). Przywołane w nim treści mają również wyjaśniać podstawę prawną decyzji.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 4, pkt 5, pkt 6 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775).

Termin wykonania: na bieżąco.

- Świadczenia z pomocy społecznej udzielać na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. W przypadku udzielania pomocy z urzędu dokumentować przyczynę takiego postępowania.

Podstawa prawna: art. 102 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.)

Termin wykonania: na bieżąco.

- Rodzinne wywiady środowiskowe przeprowadzać w miejscu zamieszkania osoby lub rodziny albo w miejscu ich pobytu (...).

Podstawa prawna: § 3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 893).

Termin wykonania: na bieżąco.

- W celu stwierdzenia faktycznej daty wszczęcia postępowania, wnioski o udzielenie pomocy składane do organu administracji publicznej i inne dokumenty, które służą jako dowód w sprawie przyznania pomocy należy oznaczać datą wpływu. Należy zwrócić

uwagę aby były one podpisane przez Stronę, a w przypadku braku takiej możliwości odnotować ten fakt w formie pisemnej w aktach sprawy.

Podstawa prawna: art. 61 § 3, w związku z art. 75 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 775).

Termin wykonania: na bieżąco.

7. Świadczeń pomocy społecznej udzielać po ustaleniu sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osoby/rodziny na podstawie dokumentów określonych w art. 107 ust. 5b a w przypadku, gdy okoliczności sprawy, mające wpływ na prawo do świadczeń, wymagają potwierdzenia innym oświadczeniem lub dokumentem niż wymieniony w ust. 5b ustawy, można domagać się takiego oświadczenia lub dokumentu.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 5b i 5 d ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

8. W celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia, a następnie podjęcia właściwych działań zmierzających do zaplanowania pomocy i zatwierdzenia jej przez Kierownika, rodzinne wywiady środowiskowe sporządzać starannie i rzetelnie. Poszczególne części wywiadu winny być wypełnione i potwierdzone podpisem ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu.

Podstawa prawna: § 4 rozporządzenia z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 893).

Termin wykonania: na bieżąco.

9. W sprawach zasiłków celowych, przyznawanych kilka razy na ten sam cel zobowiązywać Stronę do rozliczenia przyznanej pomocy.

Podstawa prawna: art. 3 w związku z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

10. Wszelkie pisma, w tym decyzje administracyjne w sprawach pomocy społecznej doręczać stronom postępowania za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy, a gdy działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi. W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej lub przez pracowników dopilnować aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Podstawa prawna: art. 39, art. 40 § 1, art. 42 § 2, art. 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775).

Termin wykonania: na bieżąco.

11. Za dochód przyjmować sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o: miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu; składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach; kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 3 z uwzględnieniem art. 8 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

12. Sprawozdawczość przekazywaną do Wojewody sporządzać w sposób staranny i rzetelny. W sprawozdaniach wykazywać dane zgodne ze stanem faktycznym.

Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

13. Odpłatności Strony za przyznaną pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi ustalać prawidłowo, tj. zgodnie z § 4 pkt 3 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Podstawa prawna: § 4 pkt 3 rozporządzenia Ministra polityki Społecznej w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych z dnia 22 września 2005 r. (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

14. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizować w wymiarze uzgodnionym ze Stroną i wskazanym w decyzji administracyjnej wiążącej organ. W sytuacji zaistnienia okoliczności mających wpływ na wymiar przyznanej pomocy dokonywać, po uprzednim zawiadomieniu Strony zmiany/uchylenia decyzji w tym zakresie.

Podstawa prawna: art. 110 w związku z art. 61§ 4 i art. 163 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775) oraz art. 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268

ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Deputa Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Wińsko

2. a/a

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Kontrola i Celowni w Pomocy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

E. Nekt
Ewelina Zygmunt

